Kmetijstvo

1. Danes vam bo predstvila eno osnovnih in prvotnih človekovih dejavnosti, **kmetijstvo.**

2. Kmetijstvo ali s tujko imenovano **agrikultura** je bila skozi zgodovino najpomembnejša dejavnost, od katere je živela večina ljudi. Ta graf prikazuje, da obdelovalne površine zajemajo 10 procentov vsega kopnega. S hitrjšim naraščanjem prebivalstva pa se je marsikje pojavil problem **agrarne prenaseljenosti.** To je problem, ko se število kmečkega prebivalstva na nekem kraju tako poveča, da obdelovalih površin ni več dovolj za vse. Ta problem se je pojavil v različnih delih sveta v različnih obdobjih. Pomemben preobrat v razvoju pa se je začel z industrijsko revolucijo v zahodni evropi, saj se je odvečno kmečko pprebivalstvo začelo zaposljevati v industriji. Začel se je proces **deagrarizacije**, to preslojevanje kmečkega prebivalstva v nekmečkoo ter opuščanje kmetijstva.

3. **Kmetijske panoge in zemljiške kategorije**. Osnovne kmetijske panoge so poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo in vinogradništvo. Glede na to, kaj na kmetijskih zemljiščih pridelujejo oz. kaj na njih raste razlikujemo **zemljiške kategorije**. To so v našem primeru njive, travniki in pašniki, sadovnjaki, vinogradi ter gozdovi. Od teh pa lahko izločimo ti. **Obdelovalna zemljišča,** saj jih obdelujemo. To so njive, vrtovi in tako naprej.

4. V svetu poznamo različne **oblike kmetijstva**, ki jih lahko opredeljujemo po različnih kriterijih. Pogosto govorimo o **tradicionalnem** in **sodobnem kmetijstv**u. Za prvo velja da je takšno, ali pa zelo podobno kmetovanju v preteklosti. Značilno je za manj razvite države. Za sodobno kmetijstvo, ki je prisotno v razvitejših državah, pa je značilno uporabljanje agrotehničnih in agrokemičnih sredstev.

Agrotehnična sredstva označujejo kmetijsko mehanizacijo. To so razni stroji in pripomočki, ki olajšujejo kmetovanje. Agrokemična sredstva pa so kemična sredstva za izboljševanje rodovitnosti. To so različni pesticid in herbicidi. Ta delitev kmetijstva se dobro ujema z **načinom obdelovanje**. To je lahko ročno, kar je ponavadi znak zaostalosti, ali pa strojno.

5. Podobna je tudi delitev na ekstenzivno in intenzivno kmetijstvo, ki na eni strani temelji na vloženem delu in sredstvih, na drugi strani pa na dobičku. Za ekstenzivno je značilno malo vloženih sredstev in dela, zato je tudi dobiček majhen., pri intenzivnem pa je ravno obratno. Primer sta lahko ekstenzivno pašništvo v goratih predelih ter intenzivna mlečna živinoreja.

6. Pomembna je tudi delitev na samooskrbno in tržno kmetijstvo, ki temelji na tem, komu je namenjen pridelek. Samooskrbno kmetijstvo je namenjeno prehrani pridelovalčeve družine, tržno pa prodaji na tržišču. Izrazito tržno je predvsem vinogradništvo, samoosrbni pa so ponavadi vrti.
7. Delitev pa še ni konec! Tako ločimo Monokulturno in Polikulturno kmetijstvo. Pri monokulturnem se goji le ena vrsta kulturne rastline, to je lahko pčenica aličaj. Ta vrsta kmetijstva je posebej značilna za plantaže v tropskem svetu. Pri polikulturnem pa se goji več vrst hkrati. O specializiranem kmetijstvu govorimo, ko kmet proda več kot polovico svojega pridelka. To je lastnost razvitih držav, srečamo ga pa tudi v manj razvitih.

8. Okolje in kmetijstvo. Proizvodnja hrane, zaradi želje po dobičku in preprosto zato, ker je to edini način da si človek pridobi hrano pogosto vodi do številnih okoljskih problemov. Te pa povzroči kmetijstvo, ki ni v sozvočju z naravo.

Erozijo prsti povzročata veter in voda. V razvitih državah je erozijo močno povečalo sodobno mehansko obdelovanje ter odstranjevanje rastlinske odeje. V najbolj revnih državah pa je za erozijo kriva prekomerna paša ali pa pridobivanje zemljičš na strmih pobočjih.

Umetno namakanje je marsikje v svetu prineslo velike prednosti, kot so večji donosi ter gojenje novih kulturnih rastlin, ki pa v sušnem okolju nebi uspevale. Vse pa prinaša tudi negativne učinke. Tako Dolgotrajno namakanje povzroča zasoljevanje prsti,, pretirano širjenje namakalnih površin pa pomankanje vode v spodnjem toku rek. Najbolj znan primer pa je krčenje Aralskega jezara, zaradi pretirane porabe rek amu darja in sir darja, ki posledično v jezero dovajata vedno manj vode.

9. Drug velik problem pa je sodobna kemizacija, to je uporaba umetnih gnojil in zaščitnih sredstev. Umetna gnojila po eni strani močno povečajo donos, še posebej na območjih kjer primankuje gnoja, po drugi strani pa povzročijo izumiranje nekaterih rastlin ter zelo onesnažijo vodovje.

Do večjega pridelka pa pomaga tudi uporaba zaščitnih sredstev, kot so insekticidi za škodljivce, herbicidi za plevel ter pesticidi za razne bolezni. Ta sredstva pa imajo negativen učinek pri prekomerni uporabi, saj zastrupljajo rastline in živali, posledično pa tudi ljudi.

10. Naš zadnji slide, pa je biološko kmetijstvo. Imenujemo ga tudi alternativno saj ne uporablja kemičnih snovi. Za gnojenje se uporablja le naravne snovi, torej gnoj, za ohranjanje rodovitnosti tal pa se uporablja kolobarjenje. To pomeni, da se na isto njivo oz. Površino vsako leto posadi drugo poljščino. Na primer, krompir se lahko na isto mesto posadi le vsake 3 leta. Pravtako biološko kmetijstvo nepozna besede škodljivec, saj ob primerni vzpostavitvi ravnoveja v ekosistemu, ni prevladujočih vrst, ki bi škodovale drugim. Prav tako pa pri izbiri poljščin velja pravilo **dobrega soseda.** Če vzamemo primer: zraven čebule se posadi dobrega soseda korenje, saj ta z svojim vonjem odganja mrčes, ki je čebulin škodljivec. Seveda pa to dluje tudi v obratni smeri, sepravi čebula odganje škodljivce korenje.

Takšen način kmetovanja očitno terja več dela in močno zmanjša donose, kar podraži pridelke. Navsezadnje, pa je največji donos zadovoljstvo narave in človeka.
Hvala za pozornost.